

Violeta Gili

SPANJE

VERSOPOLIS
POEZIECENTRUM

1983
Spanje
Violeta Gil

Nederlandse vertaling:
Trijne Vermunt

Engelse vertaling:
Violeta Gil

VERSOPOLIS

Violeta Gil

SPANJE

VERSOPOLIS
POEZIECENTRUM

- 5 MET WIE WE LIEFHEBBEN
- 9 WITH WHOM WE LOVE
- 13 CON QUIEN TANTO QUEREMOS
- 16 IK ZOU EEN SPRANKELING WILLEN
- 18 I'D LOVE A SPARK
- 20 QUISIERA UN BRILLO
- 22 FEIT, MOGELIJKHEID, VERBEELDING, VERLANGEN.
OVER MARÍA TERESA.
- 28 FACT, POSSIBILITY, IMAGINATION, WISH.
ON MARIA TERESA.
- 34 HECHO, POSIBILIDAD, IMAGINACIÓN, DESEO.
EN TORNO A MARÍA TERESA.

hoeveel levens kunnen we hebben
hoeveel kinderen
hoeveel bloemen in gedichten
hoe vaak kan ik dit nummer
en alle versies die ervan bestaan
loeihard draaien
voor ik het niet meer mooi vind
of jullie er genoeg van krijgen
hoeveel algemene
hoeveel lokale verkiezingen
hoeveel keuzes kunnen we maken
hoeveel beslissingen zijn nodig
voor we definitief volwassen zijn
hoe vaak moet ik mijn moeder bellen
moet ik haar *mama* noemen?
hoeveel gedichten over
onbeantwoorde liefde
hoeveel levens
hoeveel liefdes

ik voel iedere dag dat de bodem van de liefde in zicht is
en het enige wat oplucht is denken aan mijn vriendinnen en
hun bestaan.
de steden, dorpen, woestijnen waar ze wonen. hun leven leiden,
hun intiemste gedachten, hun liefde delen. allemaal anders.
en vast ook een beetje hetzelfde. ik denk aan ze. ze geven
me simpelweg het gevoel dat ik ergens deel van uitmaak.
iets wat lijkt op thuishoren, iets wat lijkt op een land.

en ik besluit een gedicht te schrijven aan mijn amigas
een gedicht over mijn amigues
een lang gedicht te schrijven over mijn vriendinnen
mijn vrienden, grlfriends, friends
die ik zo heb gemist voor ik ze kende
mijn hele kindertijd nergens te bekennen
jaren van emotionele blindheid
en daar waren ze op een dag ineens, mooi, slim, licht, bedroefd,
in- en ingelukkig
voor het eerst begreep ik de liefde voor mijn vriendinnen
bewondering is iets anders
en nu we niet meer in dezelfde stad wonen denk ik alleen maar
aan het moment dat ik weer bij mijn vriendinnen kan zijn
mijn dierbare grlfriends met hun littekens hun kussen hun
manier van mijden
en uren studeren
praten
het eten klaarmaken en spuitwater drinken met een smaakje,
wijn, mescal,
mijn geweldige vriendinnen

a's dansmoves, haar accent als ze duits spreekt
mijn vriendinnen van de overkant
s' afgewerkte taken, haar veeleisend-, haar betrouwbaarheid
mijn amigas van thuis
mijn amigues van hier
het haar van a, dat van kleur verandert, haar kordate tred
mijn waanzinnige vriendinnen, mijn vertellende vriendinnen
c's krullen, haar intelligentie, haar k-pop-playlists
mijn twijfelende, zingende vriendinnen, ons
gemeenschappelijk gevecht
b's wisselende aandacht, haar zonnegroeten
h's lange donkere haar, de politieke en poëtische actualiteit
biologie, magie
fantasie fantasmagorie de schimmen die ons leiden
de voetstappen van mijn vriendinnen vanuit nabije, verre en
nog verdere steden

mijn amigas
l met haar mooie accent, m's ellenlange audio's, haar boezem als van
een Italiaanse actrice
i's zwarte humor
mijn amigues
ik hoor hun voetstappen vanuit alle steden, dichtbij, ver weg en nog
verder weg
mijn grlfriends
mijn vriendinnen, die naar hartenlust kennen en ont-kennen

mijn vriendinnen
waar waren ze ik hoop dat ze me zien, zien jullie me?
mijn grlfriends uit de taal van daar
het steile haar van k, die woorden en altijd leven biedt
mijn amigas uit de taal van hier
e, en a en parijs, en ethiek, hun koelheid en hun vorm van liefde
hun manier van rennen, van film kijken, van kauwen
mijn furieuze vriendinnen
mijn vriendinnen die vernielen, vluchten, brullen, knokken, stoppen,
kijken
mijn amigas
mijn amigues
mijn amigas

mijn vriendinnen met wie we liefhebben

how many lives can we have
how many kids
how many flowers in a poem
how many times can i play this song
and all covers of it
so loud
before i stop liking it
or you start hating it
how many general elections
how many local ones
how many things can we choose
how many decisions are necessary
to become fully adult
how often should i call my mother
should i call her *mum*?
how many poems about
unrequited love
how many lives
how many loves

everyday i feel i am exhausting love
and the only thing that eases me is to think about my
girlfriends and their existence
the cities, towns and deserts where they live. all of them doing
something, sharing their intimacy,
their love. all of them different. and a little similar too. i
think about them. and they simply make me feel part of
something. something like belonging, something like a
country.

and i decide to write a poem to my girlfriends
a poem about my girlfriends
to write a very long poem for my girlfriends
my amigas girlfriends friends
the ones i missed so much before meeting them
all of childhood without a trace of them
years of sentimental blindness
and then one day, there they were, beautiful, intelligent, light,
sad, incredibly happy
for the first time i understood the love for my girlfriends
admiration is something else
and now that we don't live in the same town i can only think
about being together again
my beloved girlfriends with their scars their kisses their ways
to avoid
and to spend hours reading
talking
making dinner and drinking flavoured sparkling water, wine,
mezcal
my brilliant friends

a's dance steps, her accent when she speaks german
my friends from the other side
s's finished errands, her rigorousness, her dependability
my friends from home
mis amigues from here
a's hair, all the different colours, her firm walk
my delirious girlfriends, my girlfriends who say
c's curly hair, her intelligence, her k-pop lists
my girlfriends who doubt, who sing, the battles we share
b's variable attention, her sun salutes
h's dark long hair, her political and poetical news
the biology, the magic
the fantastic, the phantasmagoric, the shadows that carry us
my friend's steps from cities near, far and beyond

my girlfriends
l's beautiful accent, m's super long voice messages, her italian actress'
ways
i's black humor
mis amigas
i hear their steps from all cities, near, far and beyond
my girlfriends
my friends who know and ignore at pleasure

my friends
where were they, i hope they see me, do you see me?
my friends from my own language
k's straight hair, the words she offers us, the life she always gives us
my girlfriends from my other language
e and a and paris, and their ethics, their coldness and their type of love
the way they run, watch movies and chew
my furious girlfriends
my friends who destroy, who run away, who yell, fight, stop, look
my girlfriends
mis amigas
my friends

my friends with whom we love

cuántas vidas podemos tener
cuántos hijos
cuántas flores en poemas
cuántas veces puedo poner esta canción
y todas sus versiones
a todo volumen
antes de que deje de gustarme
o de que os canséis
cuántas elecciones generales
cuántas locales
cuántas cosas podemos elegir
cuántas decisiones son necesarias
para ser adultos del todo
cuántas veces debería llamar a mi madre
¿debería llamarle *mamá*?
cuántos poemas sobre
amor no correspondido
cuántas vidas
cuántos amores

siento cada día que estoy llegando a un agotamiento del amor
y lo único que me alivia es pensar en mis amigas y su existencia.
las ciudades, pueblos y desiertos en los que viven. todas
haciendo cosas, compartiendo su intimidad, su amor. todas
diferentes. seguro que un poco iguales también. pienso en
ellas. sencillamente, me hacen sentir parte de algo. algo como
pertenecer, algo como un país.

y decido escribir un poema a mis amigas
un poema sobre mis amigas
escribir un poema muy largo de mis amigas
mis amigas girlfriends friends
a las que eché tanto de menos antes de conocer
toda la infancia sin rastro de ellas
años de ceguera sentimental
y de pronto, un día, allí estaban, hermosas, inteligentes, ligeras,
tristes, increíblemente felices
por primera vez entendí el amor por mis amigas
la admiración tiene otro nombre
y ahora que no vivimos en la misma ciudad solo pienso en el
momento de poder reunirme de nuevo
con mis amigas
tan queridas girlfriends con sus cicatrices sus besos su forma de
evitar
y pasar horas estudiando
hablando
haciendo la cena y bebiendo agua con gas saborizada, vino,
mezcal
mis amigas estupendas
los pasos de baile de a, su acento hablando alemán
mis amigas del otro lado
las tareas acabadas de s, su exigencia y fiabilidad
mis amigas de casa
mis amigas de acá
el pelo de a, que cambia de color, sus pasos firmes caminando
mis amigas delirantes, mis amigas que dicen
el pelo rizado de c, su inteligencia, sus listas de k-pop
mis amigas que dudan, que cantan, esta batalla que tenemos en
común
la atención variable de b, sus saludos al sol
el pelo largo y oscuro de h, la actualidad política y poética
lo biológico, lo mágico
lo fantástico lo fantasmagórico las sombras que nos llevan
los pasos de mis amigas desde las ciudades, cercanas, lejanas y
más allá

mis amigas
l con su acento hermoso, los audios larguísimos de m, su pecho de
actriz italiana
el humor negro de i
mis amigas
oigo sus pasos desde todas las ciudades, cerca, lejos y más allá
my girlfriends
mis amigas, que conocen y desconocen a placer
mis amigas
dónde estaban espero que me vean, ¿me veis?
mis girlfriends del idioma de allá
el pelo liso de k, ofreciendo palabras, ofreciendo siempre vida
mis amigas del idioma de acá
e, y a y paris, y la ética, su frialdad y su tipo de amor
su manera de correr, de ver películas, de masticar
mis amigas furiosas
mis amigas que destruyen, que huyen, gritan, pelean, paran, miran
mis amigas
mis amigas
mis amigas
mis amigas con quien tanto queremos

Ik zou willen dat ik
 Ik zou willen kunnen zeggen
 Wanneer de schaduw van de takken aankondigt dat hij eraan komt
 Je weet dat het zomer is
 Herfst altijd
 Lente
 Hopelijk wordt het snel winter
 Ik zou willen dat ik jullie dat ook kon bieden
 Die manier van naar het gras kijken
 De geur die we herkennen
 Als we een vuur aanmaken
 Als we het raam opendoen en tortelduiven horen
 Het besef dat je constant met een ander kunt zijn
 De herinnering aan vleugels
 Overal heen kunnen vliegen
 De zee altijd in ieder beeld
 Ik zou jullie willen zeggen
 Er zal schoonheid zijn
 Er zal kalmte zijn, en geduld als we dat nodig hebben
 Wat ik ook zeg het zal er zijn
 Ieder detail zal zichtbaar zijn
 Ik zou het idee van jullie schaduw tegen het einde van de middag
 willen verbinden met een bekentenis
 Ik zou liefde willen
 Lieve schatten, dat alles en nog meer zou ik willen, dat weten jullie.

Amber en paars en bries
 Of geelblauwe nevel
 Diamanten, robijnen, smaragden
 Koraal
 Spijzen en droombeelden
 Purper
 Olijven, heide, een geur
 Alle smaken
 Waar zijn jullie? Zijn jullie er al? Komen jullie nog?
 Jullie weten dat ik jullie nodig heb
 Deed behoefte er maar minder toe
 Ze werkt nooit naar behoren
 Ik verraad mezelf
 Maar jullie weten
 Ik wil geen medelijden
 Dat is wel het laatste wat ik wil
 Ik wil alleen dat we even onze mond houden
 En deze weide in stilte gadeslaan
 Is het licht niet ongelofelijk om deze tijd?
 Er is zoveel waarnaar ik hunker
 Was er maar iets wat
 Maar het geeft niet
 Voorlopig niet althans
 We doen het langzaam, al zou ik
 Zonder stoppen willen blijven doorrennen omdat alles in brand staat
 Dat weten jullie toch?
 Alles opmaken, alles doen, alles zeggen
 Alles alles alles
 Ik wil alles verwacht alles neem overal genoeg mee

I'd love to be
 I'd love to say
 When the shadows under the branches announce it
 We know it's Summer
 Always Fall
 Spring
 I wish Winter will come now
 I'd love to be one of those who can
 Offer you that vision of the grass
 The smell we recognise when
 We make fire
 We open the window and hear the turtledoves
 The reminder that we can constantly be with one another
 The memory of wings
 The possibility of flight here and there
 The sea always part of all images
 I'd love to tell you
 There'll be beauty
 There'll be calm and there'll be patience if we need it
 All things I name there'll be
 All details will become visible
 I'd love to entangle the idea of your shadow at dusk with that of
 a confession
 I'd love love
 My dearest ones, I'd love all of it and more, you know it.

Amber and purple and a breeze
 Or yellow and blue fog
 Diamonds, rubies, emeralds
 Coral
 Bread and visions
 Amaranth
 Olives, heather, a smell
 All flavours
 Where are you? Did you come? Are you coming?
 You know I need you
 I wish need was not so important
 It never works as it should
 I betray myself
 But you know
 I don't want you to pity me
 Nothing farther from my desire
 I just want us to be quiet for a bit
 To look at this field in silence
 Isn't the light incredible at this hour?
 I long for so many things
 I wish that some
 But it's ok
 At least for now
 Step by step, though I'd love to
 Always run because everything is burning
 You know that, right?
 Use it all, do it all, say it all
 All all all
 I want it all I wish for all I'll take it all

Quisiera ser
 Quisiera poder decir
 Cuando la sombra de las ramas anuncia que llega
 Se sabe que es verano
 Otoño siempre
 Primavera
 Ojalá llegue ya el invierno
 Quisiera ser de las que pueden
 Quisiera ofreceros esa visión de la hierba
 El olor que reconocemos al
 Hacer un fuego
 Al abrir la ventana y oír tórtolas
 El recordatorio de que se puede estar constantemente con un
 otro
 El recuerdo de las alas
 La posibilidad del vuelo allá y acá
 El mar siempre en todas las imágenes
 Quisiera deciros
 Habrá hermosura
 Habrá calma y habrá paciencia si la necesitamos
 Todas las cosas que diga habrá
 Todos los detalles se harán visibles
 Quisiera unir la idea de vuestra sombra al final de la tarde con
 una confesión
 Quisiera amor
 Queridas, quisiera todo eso y más, ya lo sabéis.

Ámbar y morado y brisa
 O niebla amarilla y azul
 Diamantes, rubíes, esmeraldas
 Coral
 Alimentos y visiones
 Púrpura
 Olivas, brezo, un olor
 Todos los sabores
 ¿Dónde estáis? ¿Habéis venido? ¿Vais a venir?
 Sabéis que os necesito
 Ojalá no importara tanto la necesidad
 Nunca funciona como debería
 Me traiciono
 Pero sabéis
 No quiero dar lástima
 Nada más alejado de mi deseo, claro
 Sólo quiero que estemos un ratito calladas
 Que podamos observar este campo en calma
 ¿No es increíble la luz a esta hora?
 Anhele tantas cosas
 Quisiera que alguna
 Pero no pasa nada
 De momento al menos
 Vamos poco a poco, aunque quisiera
 Correr siempre sin parar porque todo está ardiendo
 Lo sabéis, ¿no?
 Gastarlo todo, hacerlo todo, decirlo todo
 Todo todo todo
 Lo quiero todo lo espero todo me conformaré con todo

I

Beeld je in, oma aan het slouwen. Haar brede glimlach. Ze houdt haar hoofd wat naar achteren, haar haar beweegt, opa kijkt haar verguld aan, schuift een lok van haar voorhoofd achter haar oor
een eenvoudig gebaar
zij beseft dat dat liefde is.
En eenmaal terug in hun kamer? Hoe deden ze? Wat zeiden ze?
Fluisterden ze in elkaars oor?

II

Maria Teresa Bernal. Teresa. Mai. Mari. Mari Tere.
Oma Mari.
We zaten urenlang in de woonkamer, door het grote raam kwam veel licht binnen en zij vertelde me over haar leven, dingen die ze toen opa nog leefde nooit ter sprake bracht.

III

Maar wanneer ze me leerde lezen, dat kan ik me niet eens herinneren, want ik kon het al toen ze me op school deed, bij de nonnen die me straf gaven omdat ik niet wist hoe je een kruis sloeg, en mijn oma zei onmiddellijk, daar gaat mijn kleindochter niet meer heen, mijn kleindochter gaat naar school om te leren, niet om kruisen te slaan, dat ze zelf maar kruisen slaan.

IV

Ze was 94, ze was moe, had er genoeg van.
Maar we wilden niet dat ze ging. Ik wilde niet dat je ging.

V

Een andere die ik erg mooi vond was 'El tren expreso', dat was een hele lange, over een vrouw in een trein. In die tijd bedekte je je gezicht met een doek omdat de meeste treinen op steenkool reden, hoe dan ook, zij was radeloos want ze hield van iemand, maar die had haar in de steek gelaten, dus ja, ze was helemaal van de kaart. Maar zo'n reis duurt lang en er zit een man naast haar die haar leuk vindt, en die praat met haar en maakt haar het hof, en dus zegt zij uiteindelijk ja, dat ze over een jaar... maar het mag niet zijn want ze gaat dood, gut ja want ze is ziek van liefdesverdriet, en dan komt hij aan en leest haar brief, die iemand hem geeft, heel aangrijpend allemaal, alleen, ja, nou ja, in deze tijd slaat het natuurlijk nergens op.

Ze schiet in de lach en dat is het einde van de opname.

VI

Beeld je in, oma die danst. Veren, glinsteringen. Haar golvende haar. De kleur rood. Lange oorbellen. Oma die ansichtkaarten stuurt. Een gesprek op fluistertoon via een publieke telefoon, ze houdt de hoorn vast, klemt hem onbewust tegen haar oor, ze lacht kort, slaat haar ogen neer. Lange treinreizen. Oma luisterend naar muziek van Connie Converse.

In 1974 ging Connie Converse weg van thuis om haar geluk elders te beproeven; ze werd nooit meer gezien. Haar muziek was nauwelijks bekend tot in 2004 een radioprogramma aan haar werd gewijd en later, in 2009, haar album *How Sad, How Lonely* uitkwam.

Wat zou er zijn gebeurd als oma net als Connie had besloten om weg te gaan? Beeld je in, oma die het huis verlaat. Connie was vijftig toen ze vertrok. Niemand wist van wie ze hield. Dat haar muziek weinig gehoor vond maakte haar neerslachtig. Volgens haar vrienden rookte en dronk ze veel. Niets van dit alles doet denken aan mijn oma.

VII

Een keer ging ik 's middags iets bij haar afgeven en zei ze *je wil niet weten hoe alleen een mens zich voelt*. Het was geen verwijt, ze constateerde het gewoon, blij dat ze die middag nu eens niet alleen was. We dronken vermout met knabbelspek erbij en keken foto's. Een heb ik gehouden. Ze staat er prachtig op, haar haar zit in een paardenstaart. We liggen half in het gras, en het lijkt alsof het gele bloempjes heeft geregend, mijn haar zit er vol mee.

VIII

Oma die met overvolle tassen thuiskwam van de markt. Op haar knieën de vloer boende omdat hij zo het schoonst werd. Oma die lakens streek. Oma die van school moest. Oma toen ze naar de schouwburg gingen. Oma in Rusland. Oma die niets zei als haar moeder afgaf op opa. Oma die haar haar kamde met de gigantische oranje Stanhome-kam. Beeld je in, oma is er nog en we kunnen een ommetje gaan maken. Even met elkaar kletsen.

IX

Kun je me horen?

'Natuurlijk lieverd, altijd, maar goed dat je waarschuwt, want je praat wat af en ik weet soms niet of je het tegen mij hebt. Zo, ik luister, zal ik je even kriebelen?'

'Graag. Zeg, ik heb de laatste tijd gehannes met de liefde.'

'Daarvoor moet je niet bij mij wezen, ik heb er nooit veel van begrepen. Kom, zet die plaat eens voor me op waar je het een tijd geleden over had.'

'Wanneer ben jij voor het laatst naar een concert geweest?'

'Goh, dat kan ik me niet eens meer herinneren.'

X

Halverwege de straat was een ijssalon, en de jongens en meisjes uit die tijd... en er was er een die Luis Ulloa heette, een jongen die wat ouder was dan ik, en dat was me een flirtkous, zo een die met alle meisjes praat, en omdat ik praatte over wat... nou ja, ik las Rafael Pérez y Pérez dus ja, dat zei ik dan. En stel je voor, geen idee wie dat boek had meegebracht, want ik las het thuis, een roman met de titel El demonio en el corazón, van Caballero Audaz, die helemaal geen caballero was, maar een vrouw die onder dat pseudoniem schreef, gut ja, zo zie je maar.

XI

Oma van verzorgde nagels.

Oma van Álvarez Gómez-eau de cologne.

Oma van zachte oorlelletjes.

Oma van de Singer.

Oma van schelle liedjes.

Oma van geheimen zonder voor- of achternaam.

XII

Wat drijft je? Waar zie je jezelf over twintig jaar? Wat doe je 's ochtends? Waar houd je van? Welke vraag zou je graag krijgen? Niemand die iets vroeg. Naar welke muziek had je graag geluisterd?

'Oma.'

'Ja.'

'Hoe gaat het met je?'

'Goed, het gaat goed met me. Vind je dat ik er goed uitzie?'

'Je ziet er prachtig uit. Eindelijk. Ik mis je heel erg, weet je dat?'

'Zeker, ik jou ook.'

XIII

Ik was dromerig, liet me vooral op sleeptouw nemen, en dat is niet goed, maar zo was ik, het is niet anders.

XIV

Beeld je in, oma die optreedt in een Weens theater, de ovatie.
De grove rode hakken in de gang naar de kleedkamers.
De gesprekken met haar vriendinnen na afloop van de voorstelling, hun plannen, hun verlangens. De hoofden dicht bij elkaar over een brief gebogen. De intimiteit.

XV

Ik kocht bloemen en croissants voor mijn moeder en mijn tantes. Ik dacht dat zij dat zou hebben gewild. Ze was zo klein in het elektrische bed, nog een beetje in leven, ook al was ze al dood. Ik gaf haar een kus, María Teresa, wat boffen we dat we je mochten kennen, fluisterde ik in haar oor.

XVI

Beeld je in, oma op het dek van een schip, ze zingt, begeleid op een vleugel. Oma die aan het Sarah Lawrence studeert, het laatste college is net afgelopen, buiten is het al donker, ze wikkelt zich in haar flessengroene shawl, wandelt met een paar boeken onder haar arm terwijl ze zachtjes een deuntje neuriet dat ze net heeft bedacht.

I

Imagine grandma slow dancing. Imagine her wide smile.
Imagine her tilting her head, her hair swinging, grandpa
watches in awe, takes a lock from her forehead
and places it under her ear
a simple gesture
she understands that's what love is.
Back in their room, what were they like? What did they say?
Did they whisper?

II

María Teresa Bernal. Teresa. Mai. Mari. Mari Tere.
Abuela Mari. Grandma.
We spent hours in the living room, light coming through
the french window, and she'd tell me things about her
life, things that when my grandpa was alive, she did not
mention.

III

*But, reading... I don't even remember when they taught me to read,
because I was already reading when they sent me to the nuns's
school, the nuns, who would punish me because I didn't know
how to cross myself, and my grandma said, my granddaughter
isn't going back there, one goes to school to learn, not to cross
oneself, let them do the sign of the cross.*

IV

She was 94, she was tired, she'd had enough.
But we didn't want her to leave. I didn't want you to leave.

V

*Another novel I liked very much was "El tren expreso", it was a very long
story, about a woman who travels by train. Back then they covered
their faces with a veil because, generally, the trains worked on charcoal,
and so she was there, desperate, because she had a love but he had
abandoned her, and so she was sorrowful. But since those trips were
very long, she meets a gentleman there who likes her, and talks to her
and courts her. So she ends up telling him that in a year they'll meet. But
then she can't meet him because she dies, she is sick for love, of course.
And then the gentleman reads her letter, because someone manages
to give it to him, and it is a very emotional moment. But, obviously,
something like that today, in these times, is ridiculous.*

The audio ends with her laughing.

VI

Imagine grandma dancing. Imagine feathers, sparkles. Imagine her
wavy hair. Imagine red. Imagine long earrings. Imagine grandma
sending postcards. Imagine a soft-voice conversation from a public
phone, she keeps the receiver close to her ear, applying a pressure
she isn't aware of, she laughs a little, lowers her gaze. Imagine long
train rides. Imagine grandma listening to Connie Converse songs.

Connie Converse left her family home in 1974 looking for a new life
and they never saw her again. Her music was hardly known until
2004, when they played her on a radio show, and later, in 2009,
when they released her album *How Sad, How Lovely*.

What would have happened if grandma had decided, like Connie,
to leave home? Imagine grandma leaving. Connie was fifty years
old when she left. Nobody knew whom she loved. The lack of
responses about her songs depressed her. Her friends say she
smoked and drank a lot. None of this resembles my grandma.

VII

One evening I went over to leave something at her house and she told me, *you have no idea how lonely one feels*. She said it without reproach, simply stating a fact, glad not to be alone that particular day. We drank vermouth with pork rinds, and looked at pictures. I kept one. She looks beautiful, her hair in a ponytail. Almost lying on the grass, my hair is full of little yellow flowers, as if they had rained on me.

VIII

Grandma coming back from the supermarket, bags loaded.
Mopping the floors on her knees because that way it looks best. Grandma ironing sheets. Grandma forced to quit school. Grandma one night when they went to the theatre. Grandma in Russia. Grandma quiet while her mother badmouths my grandpa. Grandma combing her hair with the gigantic orange Stanhome comb. Imagine grandma still here so we can go for a walk. Imagine that we can talk a little.

IX

- Can you hear me?
- Of course, love, always, but it's better if you let me know, because you talk a lot and there are times when I don't know if it's me you are talking to. Come, I'm listening now. Would you like me to scratch your back?
- Yes please. Look, it's just that these days I'm having love trouble.
- What do you want me to say, I never understood it well. Come on, play that album for me, the one you mentioned the other day.
- When was the last time you went to a concert?
- Eh, I don't remember.

X

There was an ice cream parlour in the middle of the street, and the kids from that time... and there was this Luis Ulloa, who was a little older than me, and of course, very liked by us, and who liked talking to all the girls, and because I wasn't embarrassed... if I was reading Rafael Pérez y Pérez, well, I talked about it. And it turned out someone had left at my place, cause that's where I read it, a novel called El demonio en el corazón, by El Caballero Audaz, who was not a gentleman actually, but a woman who wrote under that pseudonym, so, you see.

XI

Nice nails grandma.
Classic cologne grandma.
Soft earlobes grandma.
Singer sewing machine grandma.
High pitch songs grandma.
Nameless secrets grandma.

XII

- What moves you? How do you see yourself in twenty years? What do you do in the mornings? What do you love? What would you like to be asked? Nobody asked anything. What music would you have liked to listen to?
- Grandma.
 - Tell me.
 - How are you?
 - Fine, I'm fine, how do I look?
 - You look stunning, I was so eager to see you. I miss you a lot, do you know that?
 - Of course, I miss you too.

XIII

I've been a very distracted person, I've let myself go, and that's not good, but that's what I was like, that's what it was.

XIV

Imagine grandma performing at a theatre in Vienna, the standing ovation. Imagine thick red heels walking down the corridor to the dressing rooms. Imagine the conversations with her friends at the end of the show, the plans, the desires. Imagine the heads together, leaning over a letter. Imagine the intimacy.

XV

I bought flowers and croissants for my mother and my aunts.
I thought that's what she would have liked. She looked so small in the bed, a little alive still, though she was dead.
I kissed her. María Teresa, I am so lucky to have met you,
I said in her ear.

XVI

Imagine grandma on the deck of a boat, she is singing to the notes from a grand piano. Imagine grandma studying at Sarah Lawrence, she comes out of the last class of the evening, it's already dark outside, she wraps herself in her bottle green scarf, and she walks with her books under her arm while she quietly hums a song she just made up.

I

Imagina a la abuela bailando lento. Imagina que sonríe grande.
Imagina que echa la cabeza un poco hacia atrás y el pelo se mueve, el abuelo la mira contento, le retira un mechón de la frente
se lo coloca detrás de la oreja
un gesto sencillo
ella entiende que eso es el amor.
De vuelta en la habitación, ¿cómo eran?, ¿qué decían?, ¿se hablaban al oído?

II

María Teresa Bernal. Teresa. Mai. Mari. Mari Tere.
Abuela Mari.
Pasábamos horas en el salón, entraba mucha luz por el ventanal, y me contaba cosas de su vida, cosas que, cuando mi abuelo vivía, ella no mencionaba.

III

Pero a leer, es que ni me acuerdo cuándo me enseñó, porque yo ya sabía leer cuando me mandó al colegio, al de las monjas que me castigaron porque no sabía santiguarme, y ya mi abuela dijo, a ese colegio no vuelve mi nieta, mi nieta va al colegio a aprender, no a santiguarse, que se santigüen ellas.

IV

Tenía 94 años, estaba cansada, había tenido suficiente.
Pero no queríamos que se fuera. No quería que te fueras.

V

Otra que me gustaba mucho era “El tren expreso”, era larguísima, de una mujer que va en un tren. Entonces se cubrían la cara con un velo, porque los trenes por lo regular eran de carbonilla, y total que venía desesperada porque tenía un amor, y el amor le había abandonado, y claro, estaba toda compungida. Pero como son largos los viajes, hay uno al lado al que le gusta la mujer, y le habla y la corteja, total que ella termina por decirle que sí, que en un año ella... pero luego no puede porque se muere, ella está enferma de amor, claro, y el otro llega y lee la carta, porque alguien se la entrega, y es muy emocionante, sí, lo que es que claro, eso ahora en esta época de la vida, es ridículo.
El audio acaba con ella riéndose.

VI

Imagina a la abuela bailando. Imagina plumas, brillos. Imagina el pelo ondulado. Imagina rojo. Imagina pendientes largos. Imagina a la abuela enviando postales. Imagina una conversación a media voz en un teléfono público, sostiene el aparato pegado a la oreja, ejerciendo una presión de la que no es consciente, se ríe un poco, baja la mirada. Imagina largos viajes en tren. Imagina a la abuela escuchando canciones de Connie Converse.

Connie Converse se fue de la casa familiar en 1974 buscando una nueva vida y nunca la vieron más. Su música apenas se conocía hasta 2004, cuando la pusieron en un programa de radio, y después, en 2009, cuando sacaron su disco *How Sad, How Lovely*.

¿Qué hubiera pasado si la abuela hubiera decidido también como Connie, irse? Imagina a la abuela que se va de casa. Connie tenía cincuenta años cuando se fue. Nadie sabía a quién amaba. La falta de respuesta ante sus canciones le deprimía. Según sus amigos fumaba y bebía mucho. Nada de esto se parece a mi abuela.

VII

Una tarde fui a dejar algo a su casa y me dijo, *no sabes lo sola que se siente una*. Lo dijo sin de reproche, simplemente constatando un hecho, alegre por no estar sola esta tarde en particular. Tomamos vermú con cortezas, y vimos fotos. Me quedé una. Está guapísima, lleva el pelo recogido en una coleta. Casi tumbadas en la hierba, yo tengo el pelo lleno de unas florecitas amarillas, como si me hubieran llovido encima.

VIII

La abuela volviendo del mercado súper cargada. Fregando el suelo de rodillas porque así quedaba mejor. La abuela planchando sábanas. La abuela dejando el colegio. La abuela un día que fueron al teatro. La abuela en Rusia. La abuela no diciendo nada cuando su madre se metía con mi abuelo. La abuela peinándose con el peine gigante naranja de Stanhome. Imagina a la abuela que está aquí aún y podemos dar un paseo. Imagina que podemos charlar un rato.

IX

- ¿Me oyes?
-Claro hija, siempre, pero mejor cuando me avisas, porque hablas mucho y a veces no sé si es conmigo, claro. Venga, que te escucho, ¿quieres que te rasque un poco?
-Sí, por favor. Mira, es que estos días tengo jaleo de amor.
-Qué quieres que te diga, yo no lo entendí bien nunca. Anda, ponme el disco ese del que me hablaste el otro día.
-¿Cuándo fue la última vez que fuiste a un concierto?
-Uy, ya ni me acuerdo.

X

Había una beladería en el centro de la calle, y los chavales y chavalas de aquella época... y había un tal Luis Ulloa, que era un chico un poco mayor que yo, y claro, muy chicolero, así de hablar con todas, y como yo hablaba de lo que... pues oye, si leía a Rafael Pérez y Pérez pues era lo que decía. Pero mira tú por donde, no sé quién llevaría a casa, porque fue en mi casa donde lo leí, una novela que se titulaba, El demonio en el corazón, y era del Caballero Audaz, que no era un tal caballero, era una mujer que escribía con ese pseudónimo, y claro, figúrate.

XI

Abuela de uñas cuidadas.
Abuela de Álvarez Gómez.
Abuela de lóbulos suaves.
Abuela de Singer.
Abuela de canciones agudas.
Abuela de secretos sin nombre y apellido.

XII

¿Qué te mueve? ¿Cómo te imaginas en veinte años? ¿Qué haces por la mañana? ¿Qué amas? ¿Qué te gustaría que te preguntaran? Nadie preguntaba nada. ¿Qué música te hubiera gustado escuchar?

-Abuela.
-Dime.
-¿Cómo estás?
-Bien, estoy, bien, ¿me ves bien?
-Te veo guapísima, qué ganas tenía. Te extraño mucho, ¿sabes?
-Claro, yo a ti también.

XIII

Yo he sido distraída, muy de dejarme llevar, y eso no es bueno, pero yo era así, es lo que era.

XIV

Imagina a la abuela actuando en un teatro en Viena, la ovación. Imagina los tacones gruesos rojos por el pasillo que lleva a los camerinos. Imagina las conversaciones con las amigas al terminar la función, los planes, los deseos. Imagina las cabezas juntas, inclinadas sobre una carta. Imagina la intimidad.

XV

Compré flores y croissants para mi madre y mis tías. Pensé que es lo que a ella le hubiera gustado. Estaba tan pequeña en la cama eléctrica, un poco viva aún, aunque ya había muerto. Le di un beso. María Teresa, qué suerte tuvimos de haberte conocido, le dije al oído.

XVI

Imagina a la abuela en la cubierta de un barco, canta acompañada de un piano de cola. Imagina a la abuela que estudia en Sarah Lawrence, sale de la última clase de la tarde, ya es de noche fuera, se envuelve en la bufanda verde botella, y camina con libros bajo el brazo mientras tararea muy bajito una canción que se acaba de inventar.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© original poems: Violeta Gil
© translations into Dutch: Trijne Vermunt
© translations into English: Violeta Gil

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from Poëziecentrum vzw, Vrijdagmarkt 36, 9000 Ghent, Belgium.

Graphic design: Jelle Jaspers
Print: Graphius

D/2024/3962/13
ISBN 978-90-5655-312-8

www.poeziecentrum.be
www.versopolis.com

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

Violeta Gil (1983), geboren in het dorp Hoyuelos, is een van de meest intrigerende stemmen van de hedendaagse Spaanse poëzie. Ze beweegt zich moeiteloos tussen disciplines: als dichter, theatermaker, performer en vertaler.

Ze is medeoprichter van het vernieuwende theatercollectief *La tristura* en maakte indruk met haar producties in binnen- en buitenland. In haar poëziedebuut *antes de que tiréis mis cosas* (Arrebato, 2019) onderzoekt ze thema's als verlies, herinnering en de sporen die anderen achterlaten. Ze toerde ermee door Spanje, samen met muzikant Abraham Boba, en raakte een snaar bij een generatie die zoekt naar nieuwe manieren om te leven en lief te hebben. In september 2025 verschijnt haar nieuwe dichtbundel.

Gil vertaalde onder meer werk van Kae Tempest en Kate Zambreno, en was artist in residence bij onder meer Yaddo en Headlands Center for the Arts. Ze studeerde Engels aan de Complutense-universiteit van Madrid en theater aan de Koninklijke Academie voor Dramatische Kunst. Haar Master in Creatief Schrijven behaalde ze aan de Universiteit van Iowa.

Met deze booklet wordt het werk van Violeta Gil voor het eerst in het Nederlands gepresenteerd.

Violeta Gil (1983), born in the village of Hoyuelos, is one of the most intriguing voices in contemporary Spanish poetry. She moves effortlessly between disciplines: as a poet, theatre maker, performer, and translator.

She is a co-founder of the innovative theatre collective *La tristura* and has made an impression with her productions both in Spain and abroad. In her poetry debut *antes de que tiréis mis cosas* (Arrebato, 2019), she explores themes such as loss, memory, and the traces left by others. She toured Spain with it, alongside musician Abraham Boba, and struck a chord with a generation searching for new ways to live and love. Her new poetry collection will be released in September 2025.

Gil has translated works by Kae Tempest and Kate Zambreno, and has been an artist-in-residence at Yaddo and the Headlands Center for the Arts, among others. She studied English at the Complutense University of Madrid and theatre at the Royal Academy of Dramatic Art. She earned her Master's in Creative Writing at the University of Iowa.

With this booklet, Violeta Gil's work is presented in Dutch for the first time.

Violeta Gil (1983) uit Spanje is een van de veelbelovende dichters die werden geselecteerd voor Versopolis, een project dat de Europese uitwisseling van veelbelovend dichttalent wil bevorderen.

Versopolis is een samenwerkingsverband van 36 poëziefestivals en literaire organisaties uit verschillende landen van de EU. Versopolis promoot de fysieke uitwisseling van veelbelovend dichttalent op Europese poëziefestivals en bouwt een digitaal platform uit waar het brede publiek kan kennismaken met de geselecteerde dichters en de deelnemende partnerorganisaties.

Versopolis bestaat sinds december 2013 en promoot inmiddels meer dan 540 Europese dichters en hun poëzie onder het motto 'where poetry lives'.

De Belgische partner van Versopolis is Poëziecentrum dat op het literaire festival vers vuur, samen met VONK & Zonen, boeiende dichters uit binnen- en buitenland voorstelt.

Violeta Gil (1983) from Spain is one of the promising poets selected for Versopolis, a project that aims to promote the exchange of poetic talent in Europe.

Versopolis is a collaborative venture of 36 poetry festivals and literary organisations from various EU countries. Versopolis promotes the physical exchange of poetic talent at European poetry festivals and is developing a digital platform where the public at large can get acquainted with the poets selected and the participating partner organisations.

Versopolis was founded in December 2013 and by now promotes more than 470 European poets and their poetry under the motto 'where poetry lives'.

The Belgian partner of Versopolis is Poëziecentrum, which, together with VONK & Zonen, presents fascinating poets from both home and abroad at the literary festival vers vuur.